

Argumenter for Fremmedspråk som fortsatt fellesfag – innspill til Liedutvalget

Det kulturelle aspekt

Når man tenker på å lære et språk, tenker man *ofte* glosepugging og grammatikk, og at dette er vanskelig, og for mange lite motiverende. Men *det* å lære et språk er noe mer enn dette. Å lære språk er også å lære og forstå andre kulturer. I dagens samfunn, hvor en stor verden egentlig er blitt ganske liten pga internett og mulighetene for å reise, er det å forstå at selv om kulturer er forskjellige er de likeverdige, og at når man reiser, må man respektere kulturen i det landet man reiser til. Norge utgjør en veldig liten del av verden, og det er viktig å få en forståelse av at den måten vi lever på ikke er den eneste.

I stortingsmelding nr. 23 snakker man om at språk bygger broer. Det betyr at det var viktig for norsk grunnskole at man skulle satse på språk og inkludere andre kulturer. Vi ser derfor viktigheten av at vi fortsetter å utvikle kunnskap om andre språk og kulturer, fordi vi vil fortsette dette arbeidet med å bygge broer fremfor å bryte dem ned. Fremmedspråklæring bidrar til språklig og kulturell dannelse, og hvis dette skal skje må man starte tidlig i skolen.

Fremmedspråk fortsatt obligatorisk fag

Lied-utvalget stiller flere spørsmål angående fremmedspråk, blant annet om fremmedspråk fortsatt bør være et obligatorisk fellesfag på studiespesialiserende, eller om det *bare* skal være obligatorisk på studiespesialiserende. Utvalget nevner også det problematiske i at elever som begynner på studiespesialiserende uten fremmedspråk fra ungdomsskolen mister fordypning i et programfag.

Vi mener at fremmedspråk bør inn i alle studieretninger, og at det bør være obligatorisk på ungdomsskolen. Fremmedspråk er det eneste faget som kreves for å få generell studiekompetanse som kan velges bort på ungdomsskolen. At det kan velges bort ødelegger kvaliteten på undervisningen blant annet fordi språkgruppene ikke er stabile.

Når elevene begynner på ungdomsskolen er ofte fremmedspråk det faget de gleder seg mest til. Det er det eneste faget som er nytt og spennende, og de er alltid entusiastiske til faget når de begynner. Derfor er det synd at noen velger det bort for dem (foreldre, rådgivere etc.).

Obligatorisk fremmedspråk på ungdomsskolen vil legge grunnlag for et bedre nivå i fremmedspråk på videregående skole, og flere vil kanskje velge fremmedspråk nivå III siste året.

I Danmark er fremmedspråk på vei tilbake i ungdomsskolen. De har også et prosjekt med å innføre det på 5. trinn på barneskolen. Det har også vært forsøkt med fremmedspråk inn tidlig i barneskolen her i Norge. Dette prosjektet fikk positive tilbakemeldinger, men ble av en eller annen grunn ikke videreført.

I England har de gjort fremmedspråk til valgfritt fag og der opplever de i dag mangel på språkkompetanse. Noe som koster England dyrt.

<https://www.theguardian.com/education/2019/may/11/language-exams-how-hard-are-they-and-is-there-a-crisis>

Noen ganger kan det være lurt å se på andre lands erfaringer for ikke å gjøre de samme feil som vil kunne gi negative ringvirkninger mange år fram i tid.

Europarådets offisielle anbefalinger er at alle barn bør lære minst to fremmedspråk fra ung alder.

Det er flere grunner til at yrkesfagelever også burde lære fremmedspråk. Samfunnet og arbeidslivet har behov for fremmedspråk blant annet i restaurant-, mekaniker- eller reiselivsbransjen.

Det er ikke bare akademikere som reiser eller handler med andre land. Interkulturell kompetanse er viktig for alle. Interkulturell kompetanse er nødvendig i mange sammenhenger.

Mange elever reiser på utveksling, også yrkesfagelever, og det er bra. Hadde alle elever lært fremmedspråk, ville kanskje flere elever følt seg rustet til å dra på utveksling. Det ville være positivt for norsk næringsliv.

Å dyrke fram språkkompetanse gir fortrinn i internasjonal handel, og styrker konkurranseevnen i et globalt marked. Dette er et viktig punkt ifølge Åsa Haukås, professor i fremmedspråkdidaktikk ved UiB. Hun sier blant annet at der mennesker kan flere språk enn engelsk innenfor bedrifter er handelen mye bedre. Altså god kommunikasjon skaper gode relasjoner og bedre handel.

Hvis det blir noe av Brexit, vil behovet for å kunne flere språk enn engelsk bli enda større. Kjennskap til språk og kultur gir bedre evne til å sette seg i andres sted og vurdere både bakgrunnen for samtalepartnerens uttalelser og muligheten for å gjøre inntrykk på samtalepartneren med egne uttalelser i forretningslivet og diplomatiske samhandlinger.

Språk er en investering for livet med gunstige konsekvenser for hjernen når man tar beslutninger, forhandler, prioriteter og tar andre menneskers perspektiv.

I tillegg til nytten fremmedspråk har for arbeidslivet, er fremmedspråk også nyttig på skolen. Språklighet styrker en rekke språklige og mentale ferdigheter.

I tillegg er fremmedspråkfaget et fag det er lett å oppnå dybdelæring i.

Kunnskap innen målspåkets historie og samfunn bidrar til en økt og nyansert forståelse for emner i andre skolefag slik som samfunnsfag, historie og eget morsmål.

De varierte metodene som brukes i språkundervisningen er også nyttige for andre skolefag; drama, rollespill, samarbeidslæring, interaktiv læring, learning by doing, bruke visuelle virkemidler osv.

Det er et faktum at man lærer bedre som barn og at man lærer generelt fortere når man er yngre. Barn har ikke de sperrene som oppstår i ungdomsskolealder og senere i livet. Man snakker om en kritisk periode (alderen på eleven) for innføring av fremmedspråk. Jmf. Beate Lindemanns rapport.

«Yngre elever er mer motivert til å lære seg fremmede språk enn eldre elever. De viser større interesse for selve språklæringen og er mer nysgjerrige på den fremmede målspåkkulturen. Samtidig fremstår yngre elever som modigere enn eldre elever når det gjelder språkbruk på et utrygt grunnlag. Yngre elever tør lettere å ta i bruk nye ord og vendinger, eksperimenterer mer med språket og er mindre redde for å ”dumme seg ut”. Yngre elever viser også både en mer positiv holdning til språklæring og er heller uredde i språklæringssituasjoner (Blondin m.fl. 1998). Disse holdningsfaktorene gir derfor gode vitenskapelige argumenter for å starte tidligere med språkundervisning.»

Når vi vet at forskning viser at det å lære fremmedspråk gir barn både stor glede og en bedre kognitiv utvikling, er det viktig at vi beholder fremmedspråk som obligatorisk fag i skolen. Man bør heller sterkt vurdere om man ikke burde begynne å lære det tidligere enn man gjør nå. Det er jo ingen begrensninger i hvor mye vi kan lære. Man lærer hele livet, og man burde ikke være redd for å lære mer.

Fremmedspråk kan også bidra til en bedre evne til å konsentrere seg og til å håndtere motstridende informasjon i daglige gjøremål.

Det at elevene lærer å lære et fremmedspråk på skolen gjør dem bedre rustet til å skulle lære et nytt språk når de vil ha behov for det i fremtiden.

Fremmedspråk er også påvist gjennom forskning å være en «kognitiv reserve» som hemmer visse former for forfall i kognitive funksjoner når man blir eldre.

Fransklærerforeningen i Norge
v/ Ingvild Nielsen